

ATENTÁT 80: Vyhlazení obce Lidice dne 10. června 1942

 mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/atentat-80:-vyhlazeni-obce-lidice-dne-10--cervna-1942-236299

Další fotografie

9.6.2022

Autor: Hana Benešová

Devátého června 1942 měl Reinhard Heydrich v Berlíně honosný pohřeb. Nacisté však stále netušili, kdo atentát provedl. Věděli, že stopa, která je přivedla do Lidic, je falešná – přesto bylo o osudu obce nejpozději v době Heydrichova pohřbu už rozhodnuto. Téhož dne večer byly Lidice obklíčeny...

Po půlnoci začali němečtí vojáci nutit lidické obyvatele k odchodu z jejich domovů. Muže odvedli do Horákova statku, ženy s dětmi shromáždili v lidické škole. Lidičtí muži byli 10. června 1942 zastřeleni, ženy poslány do koncentračního tábora Ravensbrück. Ze sto pět lidických dětí přežilo válku sedmnáct.

Nový hrdelní zločin

Atentát na Reinharda Heydricha nacistické pohlaváry v Praze i v Berlíně šokoval. Adolf Hitler okamžitě telefonoval K. H. Frankovi. „Vůdce se nejdříve zeptal, zda jel Obergruppenführer Heydrich bez doprovodného vozidla, což jsem potvrdil,“ zaznamenal si K. H. Frank 27. května 1942. „Vůdce to odsoudil těmi nejostřejšími slovy. Dále se ptal na Obergruppenführerův zdravotní stav.“

Ministr propagandy Josef Goebbels si do deníku napsal: „Z Prahy přišla alarmující zpráva. Na Heydricha byl na předměstí Prahy spáchán bombový atentát, který ho dosti těžce zranil. ... My si ale s pokusem vyvolat chaos v protektorátu poradíme ...“ Následující den, 28. května 1942, K. H. Frank vysvětlil Hitlerovi, že neadresný teror by měl za následek pokles zbrojní výroby: „Požádal jsem Vůdce, aby vydaný rozkaz týkající se zatčení a zastřelení 10. 000 Čechů zrušil a dovolil mi předložit nové návrhy... Vůdce po krátké pauze prohlásil, že ho mé argumenty přesvědčily.“

V den atentátu byl vyhlášen civilní výjimečný stav. Novým hrdelním zločinem se stalo schvalování atentátu. Stanné soudy gestapa v Praze a v Brně téměř každý den vynášely rozsudky smrti. Popravy začaly 28. května 1942 zastřelením šestičlenné rodiny Václava Stehlíka z Rokycan, aniž by gestapo odhalilo, že na konci roku 1941 Stehlík pomohl Gabčíkovi s Kubišem. Seznamy popravených se denně zveřejňovaly v tisku a rozhlase. Pátrání po atentátnících a každodenní razie však ani po týdnu nepřinesly žádný výsledek. Okupanti opakovaně vyhrožovali české veřejnosti, že pokud „vrahové zastupujícího říšského protektora nebudou dopadeni“, nastane genocida národa. Nacistická propaganda dále tvrdila, že viníkem vykonaných poprav je Edvard Beneš a jeho spolupracovníci.

Pozdrav od Horáka

Ve středu 3. června 1942 gestapo usoudilo, že je na stopě atentátníků. Továrník Jaroslav Pála otevřel dopis, který do jeho továrny ve Slaném dělnici Anně Maruščákové poslal Václav Říha. Slova o „onom osudném dni“ a věta „co jsem chtěl udělat, tak jsem

udělal“, působila velmi podezřele. Anna Maruščáková při výslechu řekla, že ji Říha požádal, aby v Lidicích vyřídila pozdrav od Josefa Horáka. Gestapo zavětřilo – českoslovenští důstojníci Josef Horák a Josef Stříbrný z Lidic totiž odešli za hranice. Němečtí vojáci 4. června 1942 prohledali každý lidický dům a zatkli rodiny Horákových a Stříbrných.

Týž den zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich zemřel. Zostřené výslechy zadržených lidických obyvatel ale nic nového nepřinesly. Kladenskému gestapu nezbylo než konstatovat, že se jejich předpoklady nepotvrdily.

Osud Lidic byl přesto zpečetěn. Po Heydrichově pohřbu v Berlíně 9. června 1942 K. H. Frank oznámil do Prahy, že „dospělí muži budou zastřeleni, všechny ženy poslány do koncentračního tábora na doživotí, děti, které „je možné poněmčít, budou shromážděny a dány do rodin SS.“ Zbývající děti měly být „vychovány jinak“, což byl cynický eufemismus. Bylo rovněž rozhodnuto, že obec bude srovnána se zemí. Večer 9. června 1942 byly Lidice obklíčeny, kolem půlnoci musely své domovy opustit první rodiny.

Vypálení Lidic nacisté zdokumentovali. Na natáčení dohlížel poradce NSDAP pro filmové záležitosti Franz Tremel. Už 9. června svému obchodnímu partnerovi Miroslavu Wagnerovi řekl, že druhý den budou „točit něco mimořádného“, ať si připraví dost filmového materiálu... Když kolem deváté ráno oba filmaři dorazili do Lidic, byli už lidičtí muži po smrti a první domy hořely.

Uniformovaní žháři systematicky postupovali obcí. Zničení Lidic bylo naplánováno a provedeno s precizní nenávisť. Byl zničen i hřbitov, rakve lidických byly vykopány. Příslušníci Reichsarbeitsdienst (Říšské pracovní služby), Wehrmachtu a Waffen-SS srovnali budovy v Lidicích se zemí, sutí zasypali rybník, změnili reliéf obce, vyrvali stromy z kořenů. Nacistické běsnění přežila pouze hrušeň u obecní studny – pahýl stromku, jemuž tlaková vlna ulomila korunu, totiž nechali bez povšimnutí.

Stanovisko k atentátu

ČTK vydala 10. června 1942 následující zprávu: „Úředně se oznamuje: Za pátrání po vrazích SS-Obergruppenführera Heydricha byly zjištěny nezvratné poukazy, že obyvatelstvo obce Lidice u Kladna poskytovalo podporu a pomoc okruhu pachatelů, kteří přicházejí v úvahu. Příslušné důkazy byly zjištěny bez pomoci místního obyvatelstva, třebaže na věc bylo dotazováno. Stanovisko k atentátu tímto projevené, je zdůrazňováno ještě dalšími činy Říši nepřátelskými, jakými jsou například nálezy protistátních tiskovin, skladišť zbraní a munice, ilegální vysílačky a neobyčejně velkého množství zboží, které podléhá řízenému hospodářství a okolností, že v aktivních službách nepřátelských v zahraničí jsou obyvatelé jmenované obce.

Protože se obyvatelé této obce svou činností a podporou vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha co nejhlubším způsobem provinili proti vydaným zákonům, byli dospělí muži zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračního tábora a děti dány na náležité vychování. Budovy byly srovnány se zemí a jméno obce bylo vymazáno.“

Bez pásky na očích

Desátého června 1942 v pět ráno odvezly vojenské nákladňáky ženy a děti do Kladna. Pak v Lidicích na návsi u kostela vybrali popravčí četou. Na zahradě Horákova statku bylo 10. června 1942 zastřeleno 173 lidických mužů. Na smrt šli bez pásky na očích. Mezi popravenými byla řada dětí – Josefu Hroníkovi bylo teprve čtrnáct let, patnácté narozeniny měl oslavit až v srpnu. Jeho osmiletého bratra Zdeňka a tři sestry, roční Martu, třináctiletou Boženu a dvanáctiletou Zdeňku, udusili plynem ve speciálně upravených vozech v Chelmnu, Josefův nejmladší bratr se narodil v Ravensbrücku. Dozorkyně dítě ihned po porodu zabily, jeho matku ztloukly a poslaly zpátky do práce.

Na střelnici v pražských Kobylisích 16. června 1942 vyhasl život šestadvaceti lidických obyvatel. Byli mezi nimi příbuzní – muži i ženy – Josefa Horáka a Josefa Stříbrného, ale také patnáctiletý Josef Doležal a Josef Nerad. Když gestapáci dodatečně zjistili, že oběma chlapcům bylo v dubnu 1942 patnáct, ze skupiny dětí je vyřadili. Za hranici dospělosti totiž nacisté určili pro muže patnáct a pro ženy šestnáct let.

V tělocvičně kladenského reálného gymnázia strávily lidické ženy se svými dětmi tři dny. Spaly na slámě, která byla rozházená po zemi. Třetí den všechny postupně předvolávali. Gestapák oznámil, že ženy půjdou na nějaký čas pracovat do tábora, pojedou tam vlakem a děti, aby to měly pohodlnější, dopraví autobusem. Matky i děti se daly do pláče. Srdceryvné loučení ukončil výstřel do stropu tělocvičny. Jeden z důstojníků oznámil, že se sedmi nejmenšími dětmi mohou jejich matky zůstat. O chvíli později je od nich odtrhli.

Osmdesát osm dětí odvezly dva autobusy do Lovosic a odtud děti dál putovaly vlakem. Do Lodže přijely 13. června 1942. Pokyny přišly telegramem z protektorátu, mimo jiné v něm stálo: Zvláštní péče není žádoucí. Pár dnů po příjezdu bylo náhodně vybráno k německé převýchově ještě sedm lidických dětí. Prvního července 1942 směly děti napsat příbuzným. Prosily o jakékoliv šatstvo, jehlu, nitě, tužku a hlavně o něco k jídlu, byť by to byl jen starý chleba pro králíky. Pošťáci, kteří korespondenční lístky adresátům roznášeli, si potají opisovali adresu - „Gneisenaustrasse 41 Litzmannstadt“, aby mohli dětem také poslat balíček s jídlem.

Zásilky se vrátily jako nedoručitelné. Druhý den poté, co děti napsaly dopisy, byly převezeny do sedmdesát kilometrů vzdáleného Chelmna. Musely se svléknout donaha a nastoupit do aut – pojízdných plynových komor. O čtyři dny později byly stejným způsobem zavražděny děti z Ležáků. Z neznámých důvodů k nim přiřadili také šestiletou Dagmar Veselou z Lidic, která spolu s dalšími dvěma dětmi prošla u prvního rasového výběru v kladenské reálce.

Nacisté v Chełmnu zavraždili osmdesát dva dětí z Lidic od jednoho roku do patnácti let. Ze sto pěti lidických dětí přežilo sedmnáct. Jako poslední se v květnu 1947 vrátil Václav Zelenka, který byl vybrán k poněmčení. Pět dětí zemřelo v pražském nalezinci a novorozený syn Františky Hroníkové zahynul v Ravensbrücku.

Dvě stě tři lidické ženy byly poslány do koncentračního tábora. Spoluvězeňkyně je chránily před krutou pravdou. O tom, co se stalo v Lidicích, se dozvěděly až po válce...

[Vytisknout](#) | [Doporučit e-mailem](#) | Sdílet na:

Jednou větou

27.5.2024 • Před 82 lety se odehrál nejvýznamnější odbojový čin v našich dějinách. Českoslovenští parašutisté rotmistři Jan Kubiš a Josef Gabčík zlikvidovali zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

[Více](#)

Související články

[Svezte se historickou tramvají a poznejte místa spjatá s atentátem na Reinharda Heydricha](#)

[Ministryně Černochová uctila oběti lidické tragédie](#)

[Prezident republiky dnes předal státní vyznamenání](#)

[Podpořte i vy sbírku ke Dni válečných veteránů](#)

[Podpořte vojáky a válečné veterány příspěvkem do tradiční sbírky.](#)

